

नवीन अशासकीय प्रंघालयांना शासन मान्यता देणे व कार्यरत असलेल्या
अशासकीय प्रंघालयांना वर्जाबाह देणे यासाठी
नवीन निकष लागू करणे

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक मराप्र २००६/(१२२/०६)साशि-५
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक : २५ सप्टेंबर २००६

वाचा : समक्रमांकाचा दिनांक १५ सप्टेंबर २००६ चा शासन निर्णय

शुद्धिपत्र :

संदर्भाधिन शासननिर्णयातील परि. १ मध्ये "प्रत्येक प्रंघालयासाठी स्वतंत्र संस्था
महाराष्ट्र सहकारी संस्था नोंदणी अधिनियम १९६० व मुंबई विश्वस्त संस्था अधिनियम
१९५० अन्वये नोंदणीकृत असणे आवश्यक राहिल". असे नमुद केले आहे त्या ऐवजी
"प्रत्येक अशासकीय प्रंघालयासाठी स्वतंत्र संस्था नोंदणीकृत असावी व या संस्थेची खालील
नियम / अधिनियमाखाली नोंदणी केलेली असणे बंधनकारक राहिल.

१) संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६०

किंवा

२) मुंबई सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था अधिनियम, १९५०

किंवा

३) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६०" असे वाचावे

तसेच परि. ६ मध्ये "सन २००६-०७ या चालू वर्षासाठीच्या वेळापत्रकात अनु.क्र.६ येथील
"दिनांक ३१ जानेवारी २००६ " ऐवजी "दिनांक ३१ जानेवारी २००७ "असे वाचावे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने

(डॉ. ज्योतिश शंकरन्)
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रति,

१. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मंत्री (उवर्तशि) यांचे खाजगी सचिव
४. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. प्रधान सचिव (उवर्तशि) यांचे स्वीय सहायक

ROTA/H 1539 (700-9-06)1

(कृ. म. प.)

६. संचालक, ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७. संचालक, व्यवसाय शिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
८. संचालक, प्रशिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
११. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१२. सर्व विभागीय सहाय्यक संचालक ग्रंथालये
१३. सर्व शासकीय जिल्हा ग्रंथालयांचे ग्रंथपाल
१४. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण / तंत्रशिक्षण
१५. सर्व विभागीय उपसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण
१६. सचिव, शालेय शिक्षण विभाग
१७. संचालक, प्राथमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. संचालक, माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१९. संचालक, प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. सर्व जिल्ह्यांचे शिक्षणाधिकारी प्राथमिक / माध्यमिक / प्रौढ
२१. सर्व जिल्ह्यांचे व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी
२२. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे सचिव / प्रधान सचिव / अपर मुख्य सचिव
२३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
२४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १ मुंबई / २ नागपूर
२५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १ मुंबई / २ नागपूर
२६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२७. अधिदान व लेखा अधिकारी
२८. उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी
२९. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ,
द्वारा १७२, मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय मार्ग, नायगाव, दादर, मुंबई ४०० ०१४
३०. निवड नस्ती साशित्य

नवीन अशासकीय ग्रंथालयांना शासन मान्यता देणे व कार्यरत असलेल्या
अशासकीय ग्रंथालयांना दर्जावाढ देणे यासाठी
सुधारित नवीन निकष लागू करणे

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक मराप्र २००६/(१२२/०६)साशि-५
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक : ७ ऑक्टोबर २००६

- वाचा : १) समक्रमांकाचा दिनांक १५ सप्टेंबर २००६ चा शासन निर्णय
२) समक्रमांकाचे दिनांक २५ सप्टेंबर २००६ चे शुद्धिपत्र
३) राज्य ग्रंथालय संघाचे दिनांक २२/९/२००६ चे निवेदन

संदर्भ क्रमांक १ येथील दिनांक १५/९/२००६ च्या शासन निर्णयातील अनुदानाच्या दुप्पट रकमेचे ग्रंथ नवीन ग्रंथालयांच्या मालकीचे असावेत या व अन्य काही मुद्यांबाबत महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ यांनी संदर्भ क्र. ३ येथील दिनांक २२/९/२००६ च्या निवेदनान्वये पुनर्विचार करण्याची विनंती केली. त्यानुसार दिनांक २७/९/२००६ रोजी मा. मंत्री (उ व तं.शि) यांचे अध्यक्षतेखाली सर्व संबंधित अधिकारी व ग्रंथालय संघाचे पदाधिकारी यांची बैठक झाली. त्यावेळी सांगोपांग चर्चा झाली व खालीलप्रमाणे शासनाने निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय

संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ मध्ये ड वर्गातील नवीन ग्रंथालय सुरु करण्यासाठी किमान ३०० ग्रंथांची एकूण छापील किंमत रु. ४०,०००/- एवढी असण्याची अट लागू करण्यात आली आहे. सदर रक्कम जास्त होते. सदर रक्कम कमी करावी ही विनंती विचारात घेऊन रु. ४०,०००/- ही अट रद्द करण्यात येत असून यासाठी रु. २५,०००/- ही अट लागू करण्यात येत आहे. तसेच नवीन ग्रंथालय मान्यतेसाठी अर्ज करताना मागील १ वर्षांचे ग्रंथालयांचे लेखा परिक्षण अहवाल जोडणे बंधनकारक राहील.

२. दर्जावाढीसाठी अर्ज केलेल्या ग्रंथालयास वरिष्ठ वर्गीकरणासाठी अनुज्ञेय असलेल्या एकूण अनुदानाच्या रकमेत त्या रकमेच्या २५ %, एवढी अधिक रक्कम मिळवून आलेल्या (उदा.क वर्गासाठी अनुदान रु. ६४००० + २५ % म्हणजेच १६००० = ८००००/-) एकूण रकमेच्या किंमतीची विहित ग्रंथसंख्या ग्रंथालयाच्या मालकीची असावी व दर्जावाढीसाठी

अर्जदार संस्थेने मागील ३ वर्षांचे ग्रंथालयाचे लेखापरिक्षण अहवाल जोडणे बंधनकारक राहिल. संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णया सोबतचे प्रपत्र अ व ब रद्द करण्यात येत असून नवीन ग्रंथालय मान्यतेसाठी व दर्जावाढीसाठी सोबतचे सुधारित प्रपत्र अ व ब लागू करण्यात येत आहे.

३. संदर्भ क्र. १ येथील दिनांक १५/९/२००६ च्या शासन निर्णयाच्या परि. ६ मधील सन २००६-०७ या चालू वर्षासाठीचे वेळापत्रक रद्द करण्यात येत असून खालीलप्रमाणे वेळापत्रक ठरविण्यात येत आहे.

१	जाहिरात प्रसिध्दीचा दिनांक	२५ सप्टेंबर २००६
२	अर्ज व प्रस्ताव संबंधीत विभागीय कार्यालयात दाखल करणे	३१ ऑक्टोबर २००६
३	विभागीय कार्यालयाने जिल्हा समितीला प्रस्ताव उपलब्ध करून देणे	४ नोव्हेंबर २००६
४	जिल्ह्यासमित्यां मार्फत निरीक्षण करणे व त्यानुसार गुणांकन करणे	३० नोव्हेंबर २००६
५	विभागीय समित्यांनी प्रस्तावाची छाननी करणे व आवश्यक तेथे निरीक्षण करून गुणांकन करणे	२५ डिसेंबर २००६
६	राज्यस्तरीय समितीने प्रस्तावाची छाननी करणे व आवश्यकता वाटल्यास निरीक्षण घेऊन पडताळणी करणे व अंतिम गुणांकन करणे. प्रत्येक जिल्ह्यात यासाठी उपलब्ध असलेल्या रकमेच्या तपशिलासह प्रस्ताव शासनास सादर करणे.	१५ जानेवारी २००७
७	राज्य शासनाने गुणवत्ता व उपलब्ध निधी पाहून निर्णय घेणे	१० फेब्रुवारी २००७

४. राजा राममोहन रॉय योजनेअंतर्गत वा ग्रंथालय संचालनालयाच्या तत्सम इतर योजनेअंतर्गत अशासकीय अनुदानित ग्रंथालयांना ग्रंथ व साहित्य वाटप करण्यासाठी पात्र ग्रंथालयांची निवड करण्याचे काम संदर्भ क्र. १ येथील दि.१५/९/०६ च्या शासन निर्णयान्वये नेमलेल्या तिन्ही समित्यांकडे सोपविण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने

(डॉ. ज्योतिशंकर)
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रति,

१. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मंत्री (उवर्तशि) यांचे खाजगी सचिव
४. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. प्रधान सचिव (उवर्तशि) यांचे स्वीय सहायक
६. संचालक, ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

७. संचालक, व्यवसाय शिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
८. संचालक, प्रशिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
११. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१२. सर्व विभागीय सहाय्यक संचालक ग्रंथालये
१३. सर्व शासकीय जिल्हा ग्रंथालयांचे ग्रंथपाल
१४. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण / तंत्रशिक्षण
१५. सर्व विभागीय उपसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण
१६. सचिव, शालेय शिक्षण विभाग
१७. संचालक, प्राथमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. संचालक, माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१९. संचालक, प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. सर्व जिल्ह्यांचे शिक्षणाधिकारी प्राथमिक / माध्यमिक / प्रौढ
२१. सर्व जिल्ह्यांचे व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी
२२. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे सचिव / प्रधान सचिव / अपर मुख्य सचिव
२३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई(प्रसिध्दीसाठी)
२४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १ मुंबई / २ नागपूर
२५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १ मुंबई / २ नागपूर
२६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२७. अधिदान व लेखा अधिकारी
२८. उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी
२९. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ,
द्वारा १७२, मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय मार्ग, नायगांव, दादर, मुंबई ४०० ०१४
३०. निवड नस्ती साशि-५

प्रपत्र अ

ड वर्गातील नवीन अशासकीय ग्रंथालय मान्यता देण्यासाठी गुणांकन

अ.क्र	बाब	गुण
१.	ग्रंथालयांच्या ड वर्गीकरणानुसार किमान रु.२५००० एवढ्या रकमेची ३०० ग्रंथसंख्या ग्रंथालयाच्या मालकीची असावी. (सर्व ग्रंथांवर ग्रंथालयाचा शिक्का मारलेला असावा व ग्रंथांची नोंद नोंदवहीत असावी.)	३०
२.	संस्थेची / ग्रंथालयाची स्वतःची नियमाप्रमाणे आवश्यक क्षेत्रफळाची इमारत असल्यास	२०
३.	भाड्याची इमारत असल्यास	१०
४.	ज्या गावात ग्रंथालय नाही अशा गावातील अर्ज असल्यास	१०
५.	संस्थेचे सर्व सदस्य स्थानिक व त्याच गावातील (अर्जाचे ठिकाण) असल्यास	५
५.	लोकसंख्येच्या विहित निकषाची पूर्तता होत असल्यास व वर्गीकरणानुसार अत्यावश्यक फर्निचर व सोयी सुविधा उपलब्ध असल्यास	५
६.	(अ) वर्तमानपत्रे, साप्ताहिके, मासिक, नियतकालिके इत्यादि वर्गीकरणाच्या नियमानुसार उपलब्ध असल्यास (ब) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार नियतकालिकाच्या किमान संख्येपेक्षा दुप्पट नियतकालिके, वर्तमानपत्र, मासिके, इ. असल्यास	५ ५
७.	ग्रंथालयाची वाचक सदस्य संख्या- (अ) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार किमान वाचक संख्या (ब) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार किमान संख्येपेक्षा दुप्पट वाचक संख्या असल्यास	५ ५

प्रपत्र ब

कार्यरत असलेल्या अशासकीय ग्रंथालयांना
दर्जावाढ देण्यासाठी गुणांकन

अ.क्र	बाब	गुण
१.	दर्जावाढीसाठी अर्ज केलेल्या ग्रंथालयाने वरिष्ठ वर्गीकरणासाठी आवश्यक असलेली ग्रंथसंख्या असावी त्यासाठी अनुज्ञेय असणा-या एकूण अनुदानाची रकम व त्या रकमेतील २५% एवढी रक्कम मिळवून आलेल्या एकूण रकमेच्या किंमतीची विहित ग्रंथसंख्या ग्रंथालयाच्या मालकीची असावी व किमान ३ वर्षे ग्रंथालय सक्षमपणे कार्यरत असावे. (सर्व ग्रंथांवर ग्रंथालयाचा शिक्का मारलेला असावा व ग्रंथांची नोंद नोंदवहीत असावी.) (उदा. 'क' वर्गासाठी अनुदान रुपये ६४०००+२५% म्हणजेच १६००० = ८००००/- एवढ्या किंमतीची १००१ ग्रंथसंख्या असावी.)	३०
२.	संस्थेची / ग्रंथालयाची स्वतःची नियमाप्रमाणे आवश्यक क्षेत्रफळाची इमारत असल्यास	२५
३.	भाड्याची इमारत असल्यास	१०
४.	वर्गीकरणानुसार अत्यावश्यक फर्निचर व सोयी सुविधा उपलब्ध असल्यास	५
५.	संस्थेचे सर्व सदस्य स्थानिक व त्याच गावातील (अर्जाचे ठिकाण) असल्यास	५
५.	लोकसंख्येच्या विहित निकषाची पूर्तता होत असल्यास	५
६.	(अ) वर्तमानपत्रे, साप्ताहिके, मासिके, नियतकालिके इत्यादि वर्गीकरणाच्या नियमानुसार उपलब्ध असल्यास (ब) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार नियतकालिकाच्या किमान संख्येपेक्षा दुप्पट नियतकालिके, वर्तमानपत्र, मासिके, इ. असल्यास	५ ५
७.	ग्रंथालयाची वाचक सदस्य संख्या- (अ) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार किमान वाचक संख्या (ब) वर्गीकरणाच्या नियमानुसार किमान संख्येपेक्षा दुप्पट वाचक संख्या असल्यास	५ ५